

בבא קמא סז

רבי יוסף	רבה	ייאוש
אינו קונה	קונה	

קושי 1 על רב יוסף: איתיביה אביי לרב יוסף: עורות של בעל הבית - מחשבה מטמאתן, ושל עבדן - אין מחשבה מטמאתן, של גנב - מחשבה מטמאתן, של גזלן - אין מחשבה מטמאתן; רבי שמעון אומר, חילוף הדברים: של גזלן - מחשבה מטמאתן, ושל גנב - אין מחשבה מטמאתן, לפי שלא נתיאשו הבעלים; וש"מ: **יאוש קנה!**

תירוצ: א"ל: הכא במאי עסקינן - כגון שקיצען (ייאוש ושינוי שאינו שינוי גמור).
קושי: מתקיף לה רבה בר רב חנן: והלא עיצבא שנו כאן, ועיצבא אין צריכה קיצוע! דתנן: כל מקום שאין חסרון מלאכה - מחשבה מטמאתו, יש חסרון מלאכה - אין מחשבה מטמאתו, חוץ מן העיצבא!

תירוצ: אלא אמר רבא: האי מילתא קשי בה רבה לרב יוסף עשרין ותרתין שנין, ולא איפרקה עד דיתיב רב יוסף ברישא ופרקה: שינוי השם כשינוי מעשה דמי, שינוי מעשה מאי טעמא? התם מעיקרא עצים השתא כלים, שינוי השם נמי, מעיקרא קרו ליה משכא והשתא אברזין. (ייאוש ושינוי השם)

קושי: והרי מריש דאיכא שינוי השם, דמעיקרא כשורא והשתא טללא, ותנן: **על המריש הגזול שבנאו בבירה - שנוטל דמיו, מפני תקנת השבים**; טעמא מפני תקנת השבים, הא לאו הכי הדר בעיניה! **שינוי השם לא קונה**

תירוצ 1: אמר רב יוסף: מריש שמו עליו, דתניא: **לצות הבית - אלו**

המלטטין, והצופים - אלו המרישות. אין שינוי השם במריש

תירוצ 2: רבי זירא אמר: **שינוי החוזר לברייתו - בשינוי השם לא הוי שינוי**.

קושי: ושינוי השם שאינו חוזר לברייתו מי הוי שינוי? והרי צינור, דמעיקרא קציצתא והשתא צינורא, ותניא:

צינור שחקקו ולבסוף קבעו - פוסל את המקוה,

קבעו ולבסוף חקקו - אינו פוסל את המקוה;

ואי אמרת שינוי השם מילתא היא, אפי' קבעו ולבסוף חקקו נמי ליפסל!

תירוצ: שאני שאיבה, דמדרבנן היא.

קושי על התירוצ: אי הכי, אפילו דרישא נמי!

תירוצ: התם איכא תורת כלי עליו בתלוש, הכא אין תורת כלי עליו בתלוש.

קושי 2 על רב יוסף: מיתיבי: **הגנב, והגזלן, והאנס - הקדישן הקדש, ותרומתן תרומה, ומעשרותן מעשר!**
תירוצ: אמרי: התם איכא שינוי השם, דמעיקרא טיבלא והשתא תרומה, הקדש - מעיקרא חולין והשתא הקדש.

גירסה 1 – דעה תומכת ברבה - ששינוי קונה: אמר רב חסדא א"ר יונתן: מניין לשנוי שהוא קונה? שנאמר: **והשם את הצלף, מה ת"ל אער צלף?** אם כעין שגזל - יחזיר, ואם לאו - דמים בעלמא בעי שלומי.

קושי: האי **אער צלף** מיבעי למעוטי גזל אביו, שאינו מוסיף חומש על גזל אביו!

תירוצ: א"כ, ניכתוב רחמנא **והשם את הצלף, אער צלף** למה לי למכתב? ש"מ תרתי.

גירסה 2 – דעה חולקת על רבה - ששינוי אינו קונה: ואיכא דאמרי, אמר רב חסדא א"ר יונתן: מניין לשנוי שאינו קונה? שנאמר: **והשם את הצלף, מה ת"ל אער צלף?** מ"מ.

קושי: והא כתיב: **אער צלף!**

תירוצ: ההוא מיבעי ליה: על גזילו שלו מוסיף חומש, ואין מוסיף חומש על גזל אביו.

עוד דעה שייאוש לא קונה (כרב יוסף): אמר עולא: מניין ליאוש שאינו קונה? שנאמר: **אפאתם צלף את הפסח ואת החולף, גזול דומיא דפסח, מה פסח דלית ליה תקנתא כלל, אף גזול דלית ליה תקנתא, לא שנא לפני יאוש ולא שנא אחר יאוש.**

עוד מקור שייאוש לא קונה: רבא אמר, מהכא: **קרנאו - ולא הגזול**; אימת?

• אילימא לפני יאוש, פשיטא, למה לי קרא?

• אלא לאו לאחר יאוש, וש"מ: יאוש לא קני, ש"מ.

קושי: והא רבא הוא דאמר דגזל קרבן דחבריה!

תירוצ 1: איבעית אימא: הדר ביה,

תירוצ 2: ואיבעית אימא: חד מינייהו רב פפא אמרה.

הרבנית מישל פורו
הדרן - קול נשי בשיח התלמודי

• hadran.org.il/he •

ומדת תשלומי ארבעה וחמשה וכו'.

קושי: ואמאי? נילף **עור עור** משבת, מה להלן חיה ועוף כיוצא בהן, אף כאן חיה ועוף כיוצא בהן!
תירוץ: אמר רבא, אמר קרא: **עור עור עור** שני פעמים, שור ושה אין, מידי אחרינא לא.
שאלה על התירוץ: אמרי: הי מיתר?

ניסיון 1 לענות: אילימא **עור עור** דסיפא מיתר, דניכתוב רחמנא **כי יאנא עור א**
ה וטבח א **אמא** **קא** **יעא** **תחתא** **וארעא** **אן תחתא**,
קושי: אי כתב רחמנא הכי, הוה אמינא: בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד!
ניסיון לתרץ את הקושי: וכי תימא, הא כתיב **תחתא תחתא**, חד תחתא מיתר.

קושי: ההוא מיבעי ליה לדרשה אחרינא, דתניא: **יכול גב שור שוה מנה**
ישלם תחתיו נגידין? ת"ל: תחתא תחתא!

ניסיון 2 לענות: אלא **עור עור** דרישא מיותר, דניכתוב רחמנא **כי יאנא אי' וטבח א**
אמא **קא** **יעא** **תחתא** **העור** **וארעא** **אן תחתא** **הע**.

קושי: אי כתב רחמנא הכי, הוה אמינא: עד דגניב תרי וטבח להו!
ניסיון לתרץ את הקושי: **וטבח** כתיב, לחד.

קושי: ואימא: עד דגניב תרוייהו ומזבין להו!

ניסיון לתרץ את הקושי: **אמא** כתיב, לחד.

קושי: ואימא, הוה אמינא: עד דגניב תרי, וטבח חד ומזבין חד!

תירוץ: **אמא** **אמא** כתיב.

קושי: ואכתי הוה אמינא: עד דגניב תרוייהו, וטבח חד ומשייר חד, או מזבין חד
ומשייר חד!

ניסיון 3 לענות: אלא, **עור** דסיפא **וע** דרישא מיתר, דניכתוב רחמנא **כי יאנא אי' עור**
וטבח אמא **קא** **יעא** **תחתא** **וארעא** **אן תחתא** **הע**,

עור דסיפא **וע** דרישא למה לי? שמע מינה: שור ושה אין, מידי אחרינא לא.

אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל.

צמצום דברי המשנה: אמר רב: לא שנו אלא לפני יאוש, אבל לאחר יאוש - קנאו גנב ראשון, וגנב
שני משלם תשלומי כפל לגנב ראשון.

קושי: אמר רב ששת, אמינא: כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא; דתניא, **אמר ר' עקיבא:**

מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה? מפני שנשתרש בחטא; אימת?

• אילימא לפני יאוש, מי איכא נשתרש?

• אלא לאחר ייאוש

ואי סלקא דעתך יאוש קני, אמאי משלם תשלומי ארבעה וחמשה, שלו הוא טובח שלו הוא
מוכר

תירוץ: אמרי כדאמר רבא: **"מפני ששנה בחטא"** הכא נמי **"מפני ששנה בחטא"**.

